

สิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ

นราภักดิ์ เพชรธรมณี*
บรรณารักษ์ชำนาญการ

ความก้าวหน้าทางการแพทย์ เศรษฐกิจ และสังคม ทำให้ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี สถิติในปี 2558 ประเทศไทยมีผู้สูงอายุจำนวน 9.6 ล้านคน และจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553 – 2583 ประชากรสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิง สิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างมากต่อสังคมผู้สูงอายุ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 มาตรา 54 ได้บัญญัติเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงอายุ ให้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ เพื่อให้ได้กฎหมายที่ครอบคลุมทุกด้านสำหรับผู้สูงอายุ และเพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนต่อสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขึ้นและมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2546 ซึ่งเป็นการให้บุคคลที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทยให้มีสิทธิได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุนในด้านต่าง ๆ ตามมาตรา 11 ดังนี้

1. การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ
2. การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต
3. การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม
4. การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน
5. การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่น
6. การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม
7. การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ
8. การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง
9. การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว
10. การจัดที่พัก อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง
11. การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
12. การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี
13. การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

---

*กลุ่มงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ สำนักวิชาการ

นอกจากนี้ ได้มีการจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุขึ้นตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 13 ในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกองทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติ ตามมาตรา 11 (3) และ (4) คือ

1. การให้บริการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ ประเภทรายบุคคล คนละไม่เกิน 30,000 บาท และประเภทรายกลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 5 คน กลุ่มละไม่เกิน 100,000 บาท
2. ให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนองค์กรที่ดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยแบ่งเป็น โครงการขนาดเล็ก วงเงินไม่เกิน 50,000 บาท ไปจนถึงโครงการขนาดใหญ่ วงเงิน 300,000 บาทขึ้นไป

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ สิทธิเรื่องเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมจากรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 53 ที่กำหนดให้บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

สิทธิที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ ทำให้หลายภาคส่วนได้เตรียมการด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการคุ้มครอง ส่งเสริมคุณภาพชีวิต และดูแลจัดการสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็น ตัวอย่างเช่น สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้จัดทำคู่มือสิทธิผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ขึ้นเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุได้รับทราบสิทธิในแต่ละด้าน ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญต่อการใช้สิทธิที่หน่วยงานต่าง ๆ ให้บริการแก่ผู้สูงอายุ เช่น ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านการศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสาร ด้านการประกอบอาชีพ ฝึกอาชีพที่เหมาะสม ด้านการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในอาคารสถานที่ ยานพาหนะ บริการสาธารณะอื่น ๆ ด้านการลดหย่อนค่าโดยสารและการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง ด้านการช่วยเหลือในทางคดี ด้านการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกละเมิดสิทธิ ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาครอบครัว และด้านการช่วยเหลือเรื่องที่อยู่อาศัย เป็นต้น

บรรณานุกรม

- “พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546” (31 ธันวาคม 2546). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 120 ตอนที่ 130 ก, น. 5-6.
- “พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553” (15 กันยายน 2553). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 127 ตอนที่ 56 ก, น. 3.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (ม.ป.ป.). **คู่มือสิทธิผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546**. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ.